

Posudek vedoucího diplomové práce

Název práce: Vnitrostranické debaty ohledně dalšího směřování KSČ(M) v letech 1989-1993

Autor práce: Bc. Michal Zítek

Jméno vedoucího: PhDr. Jan Bureš, Ph.D., Ústav politologie FFUK

Hodnocení:

V úvodu posudku diplomové práce Michala Zítka bych chtěl zdůraznit, že po celou dobu psaní diplomové práce se mnou student Zítek nekomunikoval, a bez jakékoli předchozí konzultace odevzdal na konci srpna 2012 až hotovou diplomovou práci.

Autor si kladl za cíl práce ukázat debaty uvnitř KSČM, jejichž cílem byla „transformace v moderní levicovou stranu.“ Časově svou práci autor soustředí na období transformace politického systému v letech 1989-1993, kdy i uvnitř KSČM probíhala nejintenzivnější debata o potřebných změnách. Autor především představuje jednotlivé tábory, které uvnitř komunistické strany vykristalizovaly v období těsně po listopadu 1989 a v průběhu sledovaného období se snažily prosadit své představy a nové podobě strany. Klíčovými tématy, na kterých se tyto tábory formovaly, představovala otázka názvu strany, a jednak problematika nového vymezení stranického programu. Dále se autor věnuje také problematice reformy vnitřní struktury a organizace strany, jakož i vztahům se slovenskou komunistickou stranou. Snaží se také charakterizovat přístup stranického vedení k problematice vyrovnání se s minulostí.

Teoretickou základnu své práce opírá kolega Zídek o vymezení problematiky stranické fragmentarizace podle Klímy, Sartoriho, či Pšejji. Prameny historického poznání jsou autorovi naopak především některé klíčové vnitrostranické dokumenty, či články z vnitrostranického tisku, jež odrážely názorové debaty na počátku 90. let. Autor však dle mého názoru příliš často až nekriticky podléhá závěrům stranických funkcionářů, prezentovaných právě v těchto textech. V některých svých závěrech je však autor také v jistém rozporu s historickou realitou, který ovšem nijak nevysvětluje: např. v podkapitole (1.4.1) o společenských podmínkách transformace strany autor (správně) dochází k názoru, že překážkou volebního úspěchu KSČM v roce 1990 nutně musela být negativní zkušenost s její vládou, kdy právě v českých zemích (na rozdíl od Slovenska a – jak autor poukazuje – i ostatních postkomunistických zemí SVE) bylo období komunistické vlády po roce 1948 vnímáno jako období úpadku. Na druhé straně autor vůbec nereflektuje fakt, že KSČM v období těsně po roce 1989 opakovaně využívala odkazu na úspěchy budování socialismu k mobilizaci svých voličů. Naopak lze zcela souhlasit s autorovým tvrzením o nepřipravenosti (či spíše neexistenci) proreformně naladěných intelektuálních elit uvnitř strany na přelomu starého a nového režimu, což představovalo výrazný handicap pro jakoukoli možnost transformace strany. Autor ukazuje, že hlavním důvodem pokusů o transformaci strany byla snaha zachovat relevantnost (význam) strany v politickém a stranickém systému, a to, že se to straně podařilo, dokládá především poukazem na „vyděračský“ potenciál KSČM v české polistopadové politice, a poukazuje na nutnost vyděračského potenciálu strany, aby (podle Sartoriho) byla strana relevantní v systému. Je jisté možno s tím souhlasit, jakož i s dalším Zítkovým závěrem, v němž dokazuje systémovost strany (v opozitu proti označení KSČM jako antisystémové strany) poukazem na to, že cílem KSČM není změna politického systému. zde je třeba ocenit, že autor prostudoval poměrně rozsáhlé množství odborné literatury především české provenience k této otázce. Autor konstatuje, že po roce 1989 se KSČM nestala jedním ze dvou hlavních pólů systému, a poukazuje přitom na existenci silné obnovené ČSSD. Je však třeba si uvědomit, že ČSSD se

stala nejsilnější stranou české levice až volbami v roce 1996, a do té doby byla v ČNR i v české části FS (do konce roku 1992) druhou nejsilnější (a hlavní opoziční) stranou právě KSČM, i když se nechovala vždy jasně opozičně.

Autor ve své práci dále velmi podrobně a dle mého názoru i zajímavě popisuje průběh vnitrostranických debat o změně názvu strany, přičemž toto období a toto téma považuje za klíčové pro zformování vnitrostranických frakcí, jež se zpočátku sice snažily působit v rámci strany, ale nakonec ji některé názorové proudy či jedinci opustili. Za hlavní příčinu neúspěchu pokusu o změnu názvu strany autor správně považuje většinově konzervativní členskou základnu strany. Klíčovým procesem vnímání potřeby transformace uvnitř strany se stal také relativně slušný volební výsledek KSČM hned z prvních svobodných voleb v roce 1990, který podle autora obě hlavní skupiny členů (reformátoři i konzervativci) mohli interpretovat de facto shodně, totiž tak, že na jedné straně (z pohledu konzervativců) není třeba stranu dále příliš silně transformovat či modernizovat, protože si i v současném stavu udržela dost voličů, a jednak (z pohledu reformátorů), že doposud (do června 1990) provedené změny vnitrostranického života i programových priorit již vlastně postačují a jsou voliči příznivě vnímány.

Celkově hodnotím práci Michala Zítka jako pokud vytvořit přehledný text, jež by čtenáře provedl složitým a nejednoznačným procesem transformace KSČM: Autor prokázal, že je schopen aplikovat poznatky politologické teorie na analýzu daného jevu, nicméně celková teoretická základna práce je na diplomovou práci poměrně dost slabá. Autor se až příliš drží konstatování či názorů stranických představitelů či komentátorů, prezentovaných ve vnitrostranických dokumentech či tisku. Na druhou stranu oceňuji, že autor prostudoval velkou část relevantní české odborné literatury k této problematice.

Za silnou vadu práce považuji velké množství gramatických a stylistických chyb, překlepů, zkomolenin jmen či vyslovených omylů (namátkou: podkapitola o odstranění principu demokratického centralismu je nazývána „Pryč s demokratickým pluralismem“).

Vzhledem k výše nastíněným nedostatkům práci hodnotím známkou **velmi dobře až dobře**, s přihlédnutím komise k průběhu obhajoby.

V Praze, dne 16.9. 2012

.....
PhDr. Jan Bureš, Ph.D.